

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1988-1989

19 AVRIL 1989

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 4 mars 1870 sur le
temporel des cultes et portant le texte
officiel néerlandais de ladite loi**

(Déposée par M. Dewinter)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les relations entre l'Eglise catholique et l'Etat laïque sont toujours régies par le Concordat du 26 Messidor an IX. Concrètement, elles ont été organisées par la loi du 18 Germinal an X, par le décret impérial du 30 décembre 1809 et par la loi du 4 mars 1870 sur le temporel des cultes.

L'Eglise catholique est ainsi devenue un culte reconnu dont les ministres sont rémunérés par l'Etat. Dans un esprit d'œcuménisme et dans le cadre de la prise de conscience de la tradition européenne commune, il n'était que logique que les autres Eglises chrétiennes soient également reconnues. C'est ainsi que les cultes anglican, protestant et orthodoxe bénéficient, à juste titre, des mêmes privilèges que l'Eglise catholique.

Le culte israélite a lui aussi été reconnu, en raison de sa présence séculaire dans nos régions et de la contribution des Israélites à la construction et à la prospérité de l'Etat laïque.

Depuis quelques années, la loi règle également la reconnaissance du culte islamique. Cette religion a toutefois été reconnue sans que l'on en eût une connaissance suffisante. Il est en effet clairement ap-

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1988-1989

19 APRIL 1989

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van 4 maart
1870 op het tijdelijke der erediensten
en tot voorziening van een officiële
Nederlandse vertaling ervan**

(Ingediend door de heer Dewinter)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De verhoudingen tussen de katholieke Kerk en de lekenstaat worden nog altijd beheerst door het concordaat van 26 messidor jaar IX. De praktische uitwerking van deze verhouding werd geregeld door de wet van 18 germinal jaar X, het keizerlijk decreet van 30 december 1809 en de wet van 4 maart 1870 op het tijdelijke der erediensten.

De katholieke Kerk is daarmee een erkende eredienst. Haar bedienaars worden bezoldigd door de Staat. Het was logisch dat, in de geest van oecumene en het besef van de gemeenschappelijke Europese traditie, ook de andere christelijke Kerken door de lekenstaat erkend zouden worden: de anglicaanse, protestantse en orthodoxe erediensten genieten dus terecht dezelfde voorrechten als de katholieke Kerk.

Ook de Israëlitische eredienst werd erkend gelet op de eeuwenlange aanwezigheid in onze gewesten en de constructieve bijdrage van de Israëlitische gelovigen aan de opbouw en de welvaart van de lekenstaat.

Sinds enkele jaren wordt ook de erkenning van de islamitische eredienst bij wet geregeld. De erkenning van de islamitische eredienst gebeurde zonder voldoende kennis van deze godsdienst. Sinds de erken-

paru, depuis la reconnaissance de l'islam dans notre pays, qu'il existe des oppositions fondamentales et irréductibles entre nos valeurs occidentales et celles que prône le Coran. D'innombrables tentatives de rapprochement du monde occidental et du monde islamique ont été entreprises durant plusieurs dizaines d'années, mais, à quelques rares exceptions près, toutes se sont soldées par un échec.

C'était faire preuve de naïveté et de légèreté que de reconnaître la religion islamique trois cents ans à peine après que l'Europe eut échappé de justesse au joug islamique.

On prétend très souvent que la reconnaissance de cette religion résulte de l'esprit de tolérance qui caractérise notre civilisation occidentale. Cet esprit de tolérance ne procède malheureusement que d'une effarante naïveté qui, de surcroît, découle généralement d'une ignorance totale de la nature et des fondements réels de l'islam.

Contrairement à la conception de la société occidentale, l'islam ne fait aucune distinction entre la vie politique, culturelle et religieuse.

Il constitue ainsi une menace sérieuse pour l'ordre public et perturbe les relations entre la communauté religieuse et l'Etat laïque.

C'est la raison pour laquelle nous proposons d'abolir la reconnaissance du culte islamique et d'abroger les articles 1er et 2 de la loi du 4 mars 1870.

Nous profitons par ailleurs de l'occasion qui nous est ainsi offerte pour établir une traduction néerlandaise officielle de cette loi, si importante pour les rapports entre l'Eglise et l'Etat (article 3).

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

L'article 19*bis*, premier alinéa, de la loi du 4 mars 1870 sur le temporel des cultes est abrogé.

Art. 2

L'article 19*bis*, dernier alinéa, de la même loi est remplacé par l'alinéa suivant :

« Les interventions financières incombant aux communes en faveur des ministres et des administrations des cultes visés aux articles précédents incombent, en ce qui concerne le culte orthodoxe, aux provinces ».

ning van de islam in ons land is immers duidelijk gebleken dat er fundamentele en onoverbrugbare tegenstellingen bestaan tussen het islamitische en het westerse waardengoed. Gedurende tientallen jaren zijn er ontelbare pogingen ondernomen om het Westen en de islamitische wereld dichter bij elkaar te brengen. Deze experimenten zijn, op enkele schaarse uitzonderingen na, allemaal mislukt.

Het was naïef en lichtzinnig om, amper driehonderd jaar nadat Europa ternauwernood aan de onderwerping door de islam is ontsnapt, de islamitische godsdienst te erkennen.

Heel dikwijls wordt er geargumenteed dat de erkenning van de islamgodsdienst het gevolg is van de tolerantie die onze westerse maatschappij kenmerkt. Achter deze tolerantie verbergt zich helaas niets anders dan een ontstellende naïviteit. Deze naïviteit is dan nog meestal het gevolg van een volledig gebrek aan kennis omtrent de ware aard en achtergronden van de islam.

In tegenstelling tot de westerse maatschappijordening maakt de islam geen onderscheid tussen het politieke, culturele en godsdienstige leven.

Alsdusdanig tast zij de openbare orde ernstig aan en vertroebelt zij de verhouding tussen de religieuze gemeenschap en de lekenstaat.

Vandaar dat wij dan ook voorstellen de erkenning van de islamitische eredienst op te heffen en de artikelen 1 en 2 uit de voornoemde wet van 4 maart 1870 te schrappen.

Tevens willen wij van de gelegenheid gebruik maken deze, voor de verhoudingen tussen Kerk en Staat zo belangrijke, wet van een officiële Nederlandse vertaling te voorzien (cf. artikel 3).

F. DEWINTER

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Artikel 19*bis*, eerste lid, van de wet van 4 maart 1870 op het tijdelijke der erediensten, wordt opgeheven.

Art. 2

Artikel 19*bis*, laatste lid, van dezelfde wet wordt vervangen door het volgende lid :

« De geldelijke tegemoetkomingen van de gemeenten ten voordele van de bedienaars en de besturen der erediensten, bepaald in de vorige artikelen, zijn ten koste van de provincies wat de orthodoxe erediensten betreft. »

Art. 3

Le texte néerlandais de la même loi s'établit
comme suit :

Art. 3

De Nederlandstalige tekst van dezelfde wet wordt
vastgesteld als volgt :

« HOOFDSTUK I

**De begrotingen en rekeningen van de
kerkfabrieken van parochiale en hulpkerken**

Afdeling 1

De begroting van de kerkfabriek

Artikel 1

De begroting van de kerkfabriek wordt vóór 15 augustus, in vierdubbel afschrift, overgemaakt aan de gemeenteraad. Deze beraadslaagt erover, alvorens de gemeentebegroting te stemmen.

Art. 2

De Colleges van burgemeester en schepenen van de gemeenten onder toezicht van een arrondissementscommissaris maken de begrotingen van de kerkfabrieken, samen met de bewijsstukken en het advies van de gemeenteraad, aan deze over, ten laatste samen met de gemeentebegrotingen zelf. De arrondissementscommissaris reikt alle stukken samen met zijn bemerkingen, indien daartoe aanleiding bestaat, over aan de gouverneur, vóór 20 oktober.

De Colleges van de andere gemeenten maken de begrotingen samen met de bewijsstukken en het advies van de gemeenteraad, eveneens vóór 20 oktober, rechtstreeks aan de gouverneur over.

Art. 3

De gouverneur reikt de begrotingen van de kerkfabrieken samen met alle bewijsstukken, vóór 5 november, over aan het hoofd van het bisdom.

De bisschop stelt definitief de uitgaven voor de eredienst vast, keurt de begroting goed en zendt ze terug naar de gouverneur, vóór 25 november.

De begroting wordt vervolgens ter goedkeuring aan de bestendige deputatie voorgelegd. Zij kan de uitgaveposten met betrekking tot de erediensten niet wijzigen. Zij doet dit vóór 15 december.

Drie van de afschriften, vermeldende de beslissing van de bestendige deputatie, worden onmiddellijk teruggezonden : één aan de bisschop, de twee andere aan de respectievelijk belanghebbende gemeentebesturen en kerkfabrieken.

Het vierde afschrift wordt bewaard in de provinciearchieven.

Art. 4

In geval van betwisting, hetzij vanwege de bisschop of de gouverneur, hetzij vanwege de belanghebbende besturen, wordt er bij koninklijk besluit uitspraak gedaan.

Het beroep moet worden ingesteld binnen de dertig dagen, te rekenen vanaf de dagtekening van de terugzending van de afschriften. De niet betwiste artikelen van de begroting worden evenwel als goedgekeurd beschouwd.

Afdeling 2

De rekeningen

Art. 5

De penningmeester moet zijn jaarrekening aan de kerkraad voorleggen op een verplichte zitting die gehouden wordt op de eerste zondag van de maand maart.

Art. 6

De rekeningen van de kerkfabriek worden vóór 10 april door de kerkraad in vierdubbel afschrift, samen met al de bewijsstukken, aan het gemeentebestuur overgemaakt. Het gemeentebestuur beraadslaagt erover in zijn eerstvolgende zitting.

Art. 7

De Colleges van burgemeester en schepenen van de gemeenten, geplaatst onder het toezicht van een arrondissementscommissaris, zenden deze, vóór 1 mei, de rekeningen van de kerkfabrieken, samen met de bewijsstukken en het advies van de gemeenteraad.

De arrondissementscommissarissen zenden alles vóór 15 mei, samen met hun aanmerkingen, indien daartoe aanleiding bestaat, aan de gouverneur.

De Colleges van de andere gemeenten zenden de rekeningen, samen met de bewijsstukken en het advies van de gemeenteraad, eveneens vóór 15 mei, rechtstreeks aan de gouverneur.

Art. 8

De gouverneur zendt bedoelde rekeningen, samen met al de bewijsstukken, onmiddellijk aan het hoofd van het bisdom. Deze stelt definitief en binnen de perken van de begroting voor de eredienst, de uit-

gaven vast. Hij keurt de rest van de rekeningen goed en zendt alles terug aan de gouverneur, vóór 10 juni.

De rekening wordt vervolgens ter goedkeuring aan de bestendige deputatie voorgelegd. Zij neemt een beslissing, vóór 1 juli.

Drie van de afschriften, vermeldende de beslissing van de bestendige deputatie, worden onmiddellijk teruggezonden : het ene aan de bisschop, de twee andere aan de respectievelijk belanghebbende besturen.

Het vierde afschrift wordt bewaard in de provinciearchieven.

Art. 9

In geval van betwisting, hetzij vanwege de bisschop, hetzij vanwege de belanghebbende besturen of van de penningmeester, wordt er bij gemotiveerd koninklijk besluit uitspraak gedaan.

Het beroep moet worden ingesteld binnen de dertig dagen, te rekenen vanaf de dagtekening van de terugzending van de afschriften.

Art. 10

De penningmeester is verplicht tot waarborg van zijn beheer een zekerheid te stellen. De omvang en de aard van deze borg worden vastgesteld door de kerkraad op de grondslagen en volgens de wijze bepaald bij de artikelen 115 tot 120 van de gemeentewet van 30 maart 1836.

De penningmeester wordt als openbare rekenplichtige beschouwd voor al de akten of feiten met betrekking tot zijn financieel beheer.

Art. 11

Telkens wanneer er een nieuwe penningmeester is, wordt hem door zijn voorganger of diens vertegenwoordigers een rekening opgemaakt van de bewerkstelligde ontvangsten en uitgaven in aanwezigheid van de leden van de kerkraad. De kerkraad komt te dien einde samen binnen de maand na de vervanging. Tijdens dezelfde zitting overhandigt men aan de nieuwe penningmeester het afschrift van de begroting van het lopend jaar, een kopij van het diocesaan tarief, een staat van de uitstaande gelden of van de te innen ontvangsten, de tabel van de niet gekweten lasten en leveringen, alsmede al de rekenboeken. Van deze overlegging van rekeningen en uitstaande gelden wordt akte genomen op het register der beraadslagingen. Er wordt hiervan kennis gegeven aan de gemeenteraad, de bisschop en de bestendige deputatie.

Art. 12

Wanneer de penningmeester of zijn vertegenwoordigers de rekening niet op het bepaalde oogenblik aanbieden, of in geval van betwisting, wordt de rekening door de bestendige deputatie afgesloten.

De beslissing van de bestendige deputatie wordt aan de belanghebbenden bekendgemaakt. Zij kunnen beroep aantekenen bij de Koning, binnen de dertig dagen na de bekendmaking.

De inning van alle nog verschuldigde sommen wordt uitgevoerd bij dwangbevel, afgeleverd door de nieuwe penningmeester, geïssueerd door de voorzitter van de kerkraad en voorzien van de volmacht van de bestendige deputatie.

Afdeling 3

*Bepalingen gemeen aan de begrotingen
en de rekeningen*

Art. 13

De begrotingen en de rekeningen van de kerkfabrieken worden opgemaakt overeenkomstig de modellen die de regering vaststelt na advies van de bisschop.

Art. 14

Wanneer het grondgebied van een parochie of een hulpkerk verscheidene gemeenten of verscheidene delen van gemeenten omvat, wordt een afschrift van de begroting en de rekening, op de tijdstippen bij de artikelen 1 en 6 bepaald, overgemaakt aan elke belanghebbende gemeente. De respectieve gemeenteraden moeten er dan over beraadslagen.

De stukken der briefwisseling worden overgemaakt door tussenkomst van het gemeentebestuur waar de zetel van de Kerk gevestigd is.

Art. 15

Wanneer de begroting of de rekening niet overhandigd is op de bij artikelen 1 en 6 bepaalde tijdstippen, of wanneer de kerkfabriek weigert de bewijsstukken of verklaringen te geven die door de bestendige deputatie aangevraagd worden, zendt de gouverneur haar een aanmaning per aangetekende brief en verwittigt de bisschop hiervan.

De kerkfabriek die, binnen de tien dagen na ontvangst van de brief, haar begroting of haar rekening niet overhandigd heeft, of die binnen dezelfde termijn de stukken of verklaringen niet heeft geleverd, of wiens begroting of rekening ongoedgekeurd door de bestendige deputatie teruggezonden wordt, kan van dan af geen subsidies meer bekomen, noch

van de gemeente, noch van de provincie, noch van de Staat.

De gouverneur stelt dit verval vast bij besluit, dat bekendgemaakt wordt aan de bisschop, de kerkfabriek en de belanghebbende besturen.

De kerkfabriek of de bisschop kunnen, binnen de tien dagen na de aanzegging van dit besluit, ertegen in beroep gaan bij de Koning. Indien het niet vernietigd wordt binnen de dertig dagen die op het beroep volgen, wordt het besluit van de gouverneur onherroepelijk.

HOOFDSTUK II

De begroting en de rekeningen van de fabrieken van de hoofdkerken

Art. 16

De bepalingen van het eerste hoofdstuk, met betrekking tot de parochiale kerkfabrieken, zijn van toepassing op de fabrieken van de hoofdkerken.

Art. 17

De begrotingen en de rekeningen van deze kerkfabrieken worden verzonden aan de gouverneurs van de provincies begrepen in het grondgebied van het bisdom. Zij worden, na advies van de bestendige deputaties van de betrokken provincies, ter goedkeuring aan de regering voorgelegd.

In het geval, voorzien in artikel 15, gaat de aanmaning van de minister van Justitie uit.

De minister stelt het verval vast bij besluit, dat aan de kerkfabriek en de bisschop ter kennis wordt gebracht. De kerkfabriek en de bisschop kunnen tegen dit besluit in beroep gaan bij de Koning binnen de tien dagen te rekenen vanaf de bekendmaking. Het besluit is onherroepelijk wanneer het door de Koning niet vernietigd wordt binnen de dertig dagen die op het beroep volgen.

HOOFDSTUK III

Boekhouding van de temporaliën van de andere erkende erediensten

Art. 18

De bepalingen van het eerste hoofdstuk, met betrekking tot de begroting en de rekeningen, zijn eveneens van toepassing op de besturen der protestantse, anglicaanse en Israëlitische Kerken, wat betreft de betrekking van deze besturen met de burgerlijke overheid.

Art. 19

Deze Kerken worden, voor het beheer van hun tijdelijke belangen en voor hun betrekkingen met de burgerlijke overheid, vertegenwoordigd en ingericht op de wijze, die door de regering zal worden bepaald .

Deze inrichting zal bevatten :

- 1) de samenstelling van het personeel;
- 2) het grondgebied;
- 3) het beheer der goederen.

Art. 19bis

De besturen die eigen zijn aan de orthodoxe eredienst worden op de door artikel 19 bepaalde wijze geregeld, op basis van het grondgebied van de provincie.

De betrekkingen met de burgerlijke overheid worden verzekerd door het representatief orgaan van het geheel van de orthodoxe Kerk.

De voogdij over die besturen wordt uitgeoefend door de minister van Justitie. Hun oprichting, evenals de burgerlijke handelingen die zij verrichten en de aanvaarding van de giften die hun gedaan worden, zijn evenwel onderworpen aan de machtiging van de Koning. In ieder geval is het advies van de betrokken bestendige deputaties van de provincieraden vereist.

De geldelijke tegemoetkomingen van de gemeenten, ten voordele van de bedienaars en de besturen der erediensten, bepaald in de vorige artikelen, zijn ten laste van de provincies wat de orthodoxe eredienst betreft.

Art. 20

Al de bepalingen, die niet in strijd zijn met de huidige wet, worden behouden. »

7 juin 1988.

7 juni 1988.

F. DEWINTER
